

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

33. An tempore mortis sit præmittenda instructio Infidelibus baptizandis?
Ex p. 5. tr. 3. res. 20.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Romano, quod habitum fuit sub ipso Sylvestro cap. 1. & ex Damaso in *Vita Sylvestri*: ex Adriano I. in *epist. ad Constantinum*, & *irenen.* quæ approbatur in 7. Synodo *Al. 1.* ex Nicolao Papa in *epist. ad Michaëlem Imperatorem*, paulo ante medium, ubi Sylvestrum, Constantini Magni Baptizatorem appellat. Denique ex Nicephoro *lib. 7. Histor. c. 35.* ubi refutat sententiam contrariam, eamque confectam ait à Græcis Arrianis, scilicet, Eusebio Cæsariensi, ut sic oblique persuaderent, Constantinum Arrianum fuisse: nam Eusebius iste Nicomediensis, à quo tunc baptizatum dicunt, tunc Arrianorum erat. Et probat Nicephorus: quia multò ante Constantinus Concilio Nicæno interfuerat, & cum reliquis Patribus mysterium nostræ Religionis particeps fuerat, quæ Catechumeni non possunt percipere.

8. Unde non deseram hic ad labefactandam penitus opinionem Caietani, adducere verba Guiljelmi Merceri, Professoris Lovaniensis, de *Sacram. quest. 68. art. 3. num. 4.* qui respondet ad auctoritatem D. Ambrosij à Caietano adductam, sic itaque asserit: [Quod additur de Constantino, bene refellitur à Baronio *tom. 3. an. 324. n. 200. & seqq.* ut figmentum Eusebij Cæsariensis (quem Arrianorum Signiferum vocat S. Hieron. in *Chron.*) dicens, eum in fine vitæ baptizatum ab Eusebio Nicomediensi, similiter Arriano, idque scribit, ne videretur, Constantinum Arrianum, ut desertorem paternæ religionis, arguere. Nam & Græcorum Ecclesia prædicat eum Sanctum Imperatorem, & Apostolis proximum; Romana similiter, solita recitare ejus nomen in Martyrologio, teste Nicolao Papa, Epistola ad Michaëlem Imperatorem, & Concil. Chalcedonens. Martino Imper. religiosissimo acclamat, honoris causa, ut novo Constantino. Imò ipsemet Eusebius *lib. 4. Vita ejus, cap. 22. & 57.* narrat, eum interfuisse sacris Mysteriis tempore Paschali, quibus Catechumenos interdixerat Synodus Neocæsariensis. *capit. 5.* & more Episcoporum sedisse in Concil. Nicæno *anno 325.* & orationem habuisse, qua profitebatur, se esse Christianum, & baptizatum. Favendi ergo hic sunt Theod. & Sozomenus sequuti Eusebium, & eis opponendus Niceph. *lib. 7. cap. 35.* probans, ipsum baptizatum esse à S. Sylvestro; imò & hodie visitur Romæ Baptisterium Constantini. Quod ergo S. Ambrosius *oratione in obitum Theodosij*, dicit, Baptismi gratiam, Constantino in ultimis constituto, omnia peccata dimississe; non est intelligendum de ultimo vitæ tempore; sed de lepra, quam curare Medici desperabant, judicantes eum esse propterea in fine vitæ. Nam idem S. Ambrosius dicit, eum fuisse magni meriti: ergo non putant decessisse baptizatum ab Arrianis. Rursus, quod in Chronico S. Hieron. dicitur, Constantinum in extremo vitæ tempore ab Eusebio Nicomediensi baptizatum, declinasse in Arrianum dogma, est appositum ab alio. Nam scribens contra Vigilantium spernentem Reliquias, infert pro absurdo: Ergo sacrilegus fuit Constantinus Imper. qui sanctas Reliquias Andrea, Luca, & Timothei, transfudit Constantinopolim. Verè autem sacrilegus esset, si ab Ecclesia defecisset. Tertio, simile de Baptismo in fine vitæ legitur in Concil. Ariminensi: sed corrigendum est, ut pro nomine Constantini, legatur, Constantis, qui mox à Baptismo est occisus per Magnentium, teste S. Athan. *lib. de Synodis, & in Apologia*, vocante Constantem Martyrem, contra Socr. *lib. 2. cap. 29.* vel legendum est, Constantij, qui in fine vitæ, & ab Euzolo baptizatus est, teste Ba-

ron. *ann. 361.*] Hucusque Mercerus. Non debet itaque Caietanus rem hanc in dubium adducere. Unde ex his reprobandus etiam venit Nungus in 3. *part. rom. 1. q. 68. artic. 3.* ubi docet, Constantinum baptizatum fuisse circa finem vitæ. Dicendum est itaque contra Caietanum, D. Thomam non esse loquutum recitativè, sed assertivè.

9. Sed pro coronide hujus questionis apponam hic pro curiosis duo dubiola. Primum, an si parentes non baptizarent infantem surdum, cæcum, & mutum, sit baptizandus in adulta ætate? Respondeo cum Ochagavia de *Sacram. tract. unico, de Baptismo, q. 18. num. 5.* quòd si de voluntate supradictorum non constat, quia à natura his sensibus caret, minime possunt baptizari: tum, quia, cum sint capaces consensus, & dissensus, debet eorum voluntas expectari: tum, quia possunt habere aliquem obicem respectu gratiæ Sacramentalis, de quo, nisi per verba, aut alia signa Catechumeni, constare nobis minime potest. Hic autem si legem naturalem fervere, interius à Deo illuminaretur ad concipiendam contritionem, quia justificaretur.

10. Secundum dubium est, an, si ex incuria parentum, infantes non sint baptizati, si nolint in adulta ætate baptizari, possint ad id compelli? Respondeo, quòd Sotus in 4. *dist. 5. q. unica, art. 9.* tales ab Ecclesia in ætate adulta ad Baptisimum posse compelli, etiam sub ignis supplicio: sicuti qui in infantia baptizati fuerunt, possunt compelli ad servandam Catholicam Religionem. Verumtamen Hentiquez *lib. 2. cap. 25. §. 6.* docet, usum Ecclesiæ hoc non habere; nec expedire, ut Ecclesia adultum reluctansem, qui nunquam se ut Christianum gessit, duris pœnis compellat; quia, licet ratione parentum pertineat ad eandem Rempublicam civilem; in spiritualibus tamen est adhuc inter eos, qui fortes sunt extra ovile Ecclesiæ, & sine charactere. Unde & Suarez dicit, nec esse, nec unquam fuisse præceptum Ecclesiæ respectu adultorum, sive non baptizatorum. Pro quo allegat Concil. Trident. quòd *sess. 14.* dicit, Ecclesiam in neminem judicium exercere, quia non in ipsam per Baptismi januam fuerit ingressus. Dixi, qui nunquam se pro Christiano gessit: quia, qui Christianus fuit habitus, & cum aliis in Sacramentis Ecclesiæ participavit, compelli potest; atque adeò sæpè etiam compelli solet ab Ecclesiâ, ut loco citato, notat Rodriguez, ab Baptismo, etiam sub pœna mortis. Et ad hujusmodi forsan adultum respexit Soto, quamvis generaliter loquatur. Et hæc omnia docet etiam Joannes Vviggers in 3. *part. D. Thomæ, q. 68. art. 3. num. 21.*

RESOL. XXXIII.

An tempore mortis sit præmittenda instructio Infidelibus baptizandis? Ex *part. 5. tr. 3. Res. 20.*

§. 1. Respondeo supradictos debere instrui, & probari per aliquot menses ante Baptisimum, ut dicitur de *conf. d. 4. cap. ante Baptisimum, & seq.* si tamen urgeat necessitas obfisionis, vel naufragij, vel similis periculi mortis, tunc exposita fide, utcumque si petens Baptisimum assentiat, est baptizandus, & ita docet Zambranus de *Sacram. Baptism. c. 1. dub. 14.* ubi citat Toletum, quibus ego addo Sancium in *select. disp. 44. n. 41.*

RESOL.